Prehistorie tot 50 voor Christus. De tijd van de jagers en boeren

De Lage Landen:
De Lage Landen ontstaan uit water, klei en zand. De Rijn, de Maas, de IJssel, de Schelde en de Eems monden hier uit in zee. Een dergelijk landschap, met een lange zeekust en 'brede rivieren, die traag door oneindig laagland gaan' (H. Marsman), nodigt uit tot scheepvaart. Uit verre streken komen soms mensen in kleine groepjes. Ze leven van de jacht en visserij en verzamelen bessen, noten en wortels. Ruim 5.000 jaar voor Christus vestigen **de eerste boeren** zich op de vruchtbare gronden in Limburg. Ze trekken niet meer rond zoals de bosjagers en rendierjagers maar leven voor een langere tijd op dezelfde plaats. Eerst zoeken zij een gunstig plekje in de buurt van stromend water. Dan kappen zij met stenen bijlen een open plek in het bos. Van het hout bouwen ze hun boerderijen. Van de gekapte bomen maken zij stevige houten geraamten en van gevlochten takken maken ze lage muren. De muren worden dicht gesmeerd met leem (klei). Het dak is van riet. De boerderijen staan in één rij en zijn elk 8 tot 35 meter lang en 5 tot 10 meter breed. Er is een woondeel en een deel voor de dieren, maar het is één open ruimte zodat mens en dier samenleven. Tussen de boerderijen is een erf van ruim 30 meter. In een dorp staan 3 tot 10 boerderijen. Archeologen denken dat er ongeveer 10 mensen in één boerderij woonden. In een dorp leven dus 30 tot 100 mensen.

- 5000

Bandkeramische voorwerpen

Omgeving Stein / Elsloo: Rond 5.000 jaar voor Christus trekken kolonisten uit Midden Europa naar Zuid Limburg. Hier vestigen zich de eerste boeren, in het gebied waar nu de plaatsen Elsloo, Stein, Sittard en Geleen liggen. Ze gaan wonen op de vruchtbare lössgronden en ze brengen een nieuwe levenswijze mee. Ze verbouwen voedselgewassen, houden vee en wonen in grote lange huizen. Voor het eerst blijven mensen in Nederland op één plek wonen. De kolonisten brengen nog meer nieuwigheden mee zoals het maken van potten. Deze worden versierd met lijnvormige motieven en daarom wordt deze groep mensen ook de bandkeramiekers genoemd. Uit deze periode van 5.000 voor Christus is in Elsloo een grafveld aangetroffen met gecremeerde of in slaaphouding ter ruste gelegde mannen, vrouwen en kinderen. De overledenen werden al dan niet voorzien van bijgiften voor de reis naar de andere wereld: potten, (vuur)stenen werktuigen, oker en soms een sieraad. Van de skeletten is vrijwel niets meer over. Soms rest er nog een vage verkleuring. In de musea van Stein en Elsloo is een lakfilm met een lijksilhouet van circa 7.000 jaar geleden, waarbij zichtbaar is dat de overledene met opgetrokken benen op de linkerzijde is neergelegd.

Bandkeramische pot